

TURİZM EKONOMİSİ EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN TURİZM ALGILARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Ebru Z. BOYACIOĞLU ¹

ÖZ

Çalışma, öğrencilerin turizme yönelik bakış açılarının ve algılarının tespit edilmesini amaçlayan nicel veri toplama ve değerlendirme tekniklerinin kullanıldığı keşfetmeye yönelik bir araştırmayı içermektedir. Yapılan araştırmada, Trakya Üniversitesi'nde Bahar döneminde seçmeli Turizm Ekonomisi dersi alan İktisat Bölümü öğrencilerinin turizme yönelik algılarının tespiti ve algıların cinsiyete, mezun olunan lise türüne ve turizm sektörü ile bir bağa sahip olma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucu Faktör Analizi ile dört alt boyut(faktör) belirlenmiştir. Elde edilen bulgular; öğrencilerinin turizme yönelik algılarının olumlu olduğunu ve algılamalarının mezun olunan lise ve turizm ile ilgili bağları olma değişkenine göre farklılık gösterdiğini vurgulamaktadır. Turizm algılarını oluşturan alt boyutlarda cinsiyetler arası farklılık bulunmamıştır. Araştırma sonuçları Turizm Ekonomisi dersi eğitimleri sonucu öğrencilerin bilgi birikimlerine ve turizm konusundaki duyarlılıklarına anlamlı düzeyde etki ettiğini göstermektedir. Elde edilen en önemli katkının; turizm sektörünün ekonomik etkisinin yüksek düzeyde kavranması, ekonomik büyüme ve kalkınma için gerekliliğinin anlaşılmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Ekonomi, Öğrenci, Algı, Trakya Üniversitesi

A RESEARCH TO DETERMINE UNDERGRADUATE STUDENTS' PERCEPTIONS OF TOURISM

ABSTRACT

This study includes a research with the use of quantitative data collection and evaluation techniques which aim to determine the perspectives and perceptions of students on tourism. Also study aimed to determine the perceptions of the students continued to the Tourism Economics course at Department Economics in Trakya University and to analyse the differences according to gender, graduated high school type and having a connection with tourism sector. As a result of the study, four sub-dimensions (factor) were determined by Factor Analysis. Findings; emphasizes that students' perceptions about tourism are positive and their perceptions differ according to the variables of high school graduation and tourism-related situation. There are no differences between the gender in the sub-dimensions of tourism perceptions. The results of the study shows that Tourism Economics course have a significant effect on students' knowledge and sensitivity to tourism. The most important contribution is; understanding the economic impact of the tourism sector significantly and the necessity of tourism for economic growth and development.

Key Words: Tourism, Economics, Student, Perception, Trakya University

---

¹Dr. Öğretim Üyesi, Trakya Üniversitesi, İİBF İktisat Bölümü, ebruzboyacioglu@yahoo.com,
ORCID: 0000-0002-5514-340X

1. GİRİŞ

İçerik ve yöntem açısından geniş bir çalışma alanı olan Ekonomi (İktisat); sosyal bilimlere ait pekçok kavramı içermektedir. Turizm de ekonomi ile benzer özellikler taşıması, pekçok sektörle ve farklı bilim alanları ile ilişkili olmasından dolayı multidisipliner bir yapıya sahiptir. Turizm sektörünün; istihdam yaratıcı, dış ödemeler dengesini destekleyici, gelir sağlayıcı ve ihracat etkisi gibi ekonomik yansımalarının yanı sıra, doğal çevre ve kültürel yapı ile sosyal açılardan katkısı da bulunmaktadır. Ülkelerin turizmi desteklemeleri ve teşvik etmeleri turizmin ekonomik ve sosyal açılardan gelişmeyi destekleyerek kalkınmayı hızlandırıcı özelliklerine dayanmaktadır.

Kalkınmanın en önemli dinamiği nitelikli eğitim almış insan gücüdür. 1990'lı yılların başından itibaren, gelişmiş ülkeler eğitim sistemlerini hayat boyu öğrenme yaklaşımı ile yeniden yapılandırarak gerekli yasal düzenlemeleri gerçekleştirmektedirler. Çağdaş eğitim programlarına yapılandırmacı yaklaşıma dayalı yöntemlerin dünyada uygulaması ülkemiz eğitim sisteminde yeni programların geliştirilmesine neden olmuştur(Yılmaz ve Çolak, 2012:1). Bu gelişmeler ışığında, gerek turizm sektörü, gerekse bilim alanındaki yetişmiş eleman ihtiyacı için farklı düzeylerdeki eğitim kurumlarında eğitimler gerçekleştirilmektedir(Akoğlan Kozak, 2009:2).

Turizm Ekonomisi odaklı çalışmalara duyulan ilgi giderek artmakta ve bireylerin doğru bilgilendirilmeleri ve bilinçlendirilmeleri son derece önem kazanmaktadır. Çalışmada, Ekonomi ve Turizm ilişkisini kavrayarak analiz edebilmek için Turizm Ekonomisi dersi alan İktisat bölümü öğrencilerine bir dönem boyunca turizm, turizmin ekonomik ve sosyal boyutu, Türkiye ve dünyadaki ekonomik gelişmeleri kapsayan konularda yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak eğitimler gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın öğrencilerin turizm konusundaki ilgi ve bilgi düzeylerine olumlu katkı yapması beklenmektedir.

1.1. Araştırmanın Önemi:

21. yüzyılda turizm, ekonomik öneminin anlaşılması ile en hızlı gelişen sektör konumundadır. Günümüzde, pekçok ülkede turizmin ekonomik büyüme ve kalkınmaya destek veren önemli sektörlerden biri olduğu belirtilmektedir(Bahar & Kozak, 2013: 5). Dünya Turizm Örgütü'ne (WTO) göre, Turizm endüstrisi, dünya genelinde GSYİH'nın % 10'unu, küresel ticaretin% 7'sini, hizmet ihracatının% 30'unu sağlayan dünyadaki en önemli ve hızlı büyüyen endüstrilerden biridir (UNWTO,2018:3). 2017 yılı dünya çapında turizm hareketine dahil olan kişi sayısı 1,326 milyar, uluslararası turizm gelirleri 1,340 milyar ABD Doları (\$) şeklinde gerçekleşmiştir(UNWTO,2018:2).

Tablo 1: Dünya Turizm Örgütü (WTO) Uluslararası Turizm Projeksiyonları

Ülkeler	Uluslararası Turist Sayısı (milyon)				Ortalama Yıllık Büyüme Oranı %			
			Projeksiyon				Projeksiyon	
	1995	2010	2020	2030	1980-1995	1995-2010	2010-2020	2020-2030
Dünya	528	940	1,360	1,809	4.4	3.9	3.8	2.9
Gelişmiş Ülkeler	334	498	772	772	3.7	2.7	2.6	1.8
Gelişmekte olan ülkeler	193	442	717	1,037	5.8	5.7	4.9	3.8

Kaynak: WTO Tourism Towards 2030, UNWTO Tourism Highlights, 2015 Edition, s.15.

Tablo 1 verilerine göre Turizm sektörünün sayısal büyümesi her geçen yıl artarak devam edecektir. Turizm potansiyeli olan ülkelerde turizm sektörü; ekonomik yönden büyüme, döviz kazandırma, yatırım ve gelir getirme yönünden temel bir kaynak olarak ve rekabet gücü sağlayacak bir sektör olarak düşünülebilir.

Gelişmekte olan ülkelerde turizm sektörü, kalkınmanın itici güçlerinden en önemlisi olarak görülmektedir. Emek yoğun yapısı turizm endüstrisinde çalışanların önemi vurgulanmakta, turizm sektöründe sunulan hizmetlerin kalitesi ve sürdürülebilirliği nitelikli insan gücüne dayandırılmaktadır (Solmaz ve Erdoğan, 2013: 558). Türkiye 2017 yılında 37.6 milyon yabancı ziyaretçi dünyada en fazla turist çeken 8. ülke ve 22.5 milyon dolar turizm geliri ile en çok turizm geliri elde eden 14. ülke olarak turizm arenasında yer almaktadır(Kültür ve Turizm Bak., 2018:18). Türkiye, dünya turizm pazarında uluslararası ziyaretçilerde %5,6 lık, uluslararası turizm gelirlerinde % 4,3 lük paya sahiptir(UNWTO,2018:15). Turizm gelirlerinin toplam ihracat gelirlerine oranı % 17.5 düzeyindedir. Ayrıca 2018 yılında turizm sektöründe 1.083.695 kişi istihdam edilmiştir.

Bu noktalardan hareketle Çalışma; ülkeler için önemli ekonomik etkileşimleri olan turizm sektörünün Trakya Üniversitesi İİBF İktisat bölümü öğrencileri açısından nasıl algılandığının belirlenmesini kapsamaktadır. İkinci bölümde kısaca turizm eğitiminin önemine değinilmiş, üçüncü bölümde literatürde turizm eğitimi alan bireylerin algılarını inceleyen akademik çalışmalarla ilgili sonuçlar paylaşılmış ve dördüncü bölümde araştırma bulgularına yer verilmiştir. Sonuç kısmında ise, araştırmada elde edilen verilere yönelik değerlendirmeler ve öneriler yer almıştır.

2. TURİZM EĞİTİMİ

Turizm sektöründe istihdam edilecek ve sektörün beklentilerine cevap verecek nitelikli personeli yetiştirmek için turizm eğitimi oldukça önemlidir(Olcay ve Düzgün, 2016: 1128). Turizm eğitimi; her seviyedeki öğrencilere turizm bilinci kazandırmak, donanımlı personel ve sektörde uzman yetiştirmek için yapılan çalışmalardır(Işık vd, 2017: 19). Turizm eğitimine ilişkin dünyada öne çıkan

bölümler; seyahat, otelcilik, rehberlik, gastronomi gibi alanları kapsamaktadır(Akyol, 2018: 23). Turizm endüstrisinden optimal fayda sağlayabilmek için tabana yayılmış kaliteli temel ve mesleki turizm eğitim sistemi gereklidir. Türkiye'nin turizm verileri dikkate alındığında, hedefe henüz ulaşamadığı ve bunun en önemli nedeninin, turizm eğitimine yeterli önem verilmemesi, sorunlara etkin ve kalıcı çözümler üretilmemesi görülmektedir(Olcay, 2008: 388).

Turizm eğitimi ile turizm bilincini yerleştirmek, verimliliği artırmak, mesleki bilgi ve davranış biçimi kazandırmak amaçlanmaktadır(Maviş ve Kozak, 1992:169). Turizm eğitiminin; kapsamına uygun ders programı ile genel eğitim içerisinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Turizm eğitiminin genel amaçları şunlardır (Kardeş ve Kındır, 2017: 442):

- Hizmet kalitesinin artırılması,
- Uygun eğitim kadrosu ile nitelikli personel yetiştirilmesi,
- Turizm alanındaki tüm aktörler arasında eşgüdüm ve işbirliği sağlanması,
- Turizm yönetim standartlarının artırılması,
- İnsan kaynakları politikalarının sürdürülebilirliğinin sağlanması.

Turizm sektörünün başarısı için eğitilmiş personel oldukça önemlidir (Çavuş ve Kaya, 2015: 105). Turizm öğrencileri, turizm işletmecileri kadar sektörün paydaşı ve geleceğin yöneticileri olarak görülmektedir (Erdoğan ve Yılmaz, 2012: 841). Turizm eğitimi alıp mezun olan öğrenciler kendilerine sektörde kariyer hedefleri belirlemektedir. Kariyer; bireyin yaşamı boyunca geliştirdiği bilgi düzeyi, tutumları,, işe ilişkin yetenek ve davranışlarının bütünüdür(Ulama vd, 2015: 344). Turizm işletmelerinde “okullu-alaylı” ayrımı özellikle eğitilmiş kişiler tarafından kariyerlerine engel olarak görülmektedir.

Turizm sektörünün gelişimi için eğitim son derece önemlidir ve sektörde istihdam edilen insan gücünün daha verimli olması için, değişik eğitim programlarına ihtiyaç vardır(Unur ve Köşker, 2015:46). Avrupa'daki turizm eğitimi veren okullar, nitelikli çalışanlara duyulan ihtiyaç sonucu oluşturulan turizm müfredatı ile mesleki beceri ve donanımlara odaklanarak belirlenmiştir(Inui vd, 2006: 26). Türkiye'de mesleki turizm eğitimi, örgün ve yaygın eğitim olarak iki yönlü faaliyet göstermektedir. Örgün Turizm eğitimi: ortaöğretim, önlisans, lisans ve lisansüstü düzeylerde verilen mesleki turizm eğitimlerini kapsamaktadır. Yaygın eğitim ise Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, yerel yönetimler ve sivil toplum örgütleri ya da özel kuruluşlarca verilen kısa süreli meslek kursları, eğitici ve öğretici programları kapsamaktadır (Ongun vd, 2016: 410).

Türkiye'de yaygın eğitim veren birçok resmi ve özel kurumun varlığının olumlu ve olumsuz yanları olduğu belirtilmektedir. Olumlu yanı, turizm konusunda insanların bilinçlendirilmesi geniş bir alana yayılması, olumsuz yanı ise söz konusu kurumların iyi örgütlenememeleri turizm hakkında ne kadar bilgili oldukları ve ne derece sağlıklı bilgiler verdiklerinin tespit edilememesidir(Aksu ve Bucak, 2012:12).

Turizm mesleki eğitimi; bireyleri sektörün beklentilerine cevap verecek şekilde bilgi ve beceri ile donatarak turizm sektörüne kazandırmaktır(Olcay,2008:384). Türkiye’de mesleki lise ve üniversite düzeyinde turizm eğitimi almış kalifiye iş gücü oldukça yüksektir. Fakat turizm sektörü bu iş gücünden yeteri kadar yararlanamamaktadır (Aymankuy ve Aymankuy, 2013: 3). Meslek yelpazesi oldukça geniş olan turizm sektörüne, düzensiz çalışma koşulları, sosyal güvencenin yetersizliği, düşük ücret ve iş garantisi olmamasından dolayı olumsuz yaklaşmaktadır (Çimen, 2008: 195).

Lisans düzeyindeki eğitim kurumların uygulama olanaklarının yetersizliği Türkiye’de turizm eğitiminin başladığı 1953 yılından beri devam eden bir sorun olduğuna dair literatürde çok sayıda çalışmaya rastlanmaktadır(Olalı 1984: 15-21; Kozak, 1992: 209-211; Okumuş ve Özer 2002: 21-28). Ülkemiz açısından önemi büyük olan turizm sektörünün, turizm eğitimi almış nitelikli çalışan sayısının eksikliği temel sorunlardan biri olarak görülmektedir (Üzümcü vd. 2015: 192). Turizm Fakültesi ve Otel İşletmeciliği programları, içerik ve dersler ile sektöre özgü yüksek uzmanlık eğitimi sunmakta, İşletme Fakültesi veya İİBF ler bünyesindeki Turizm İşletmeciliği bölümleri ise öğrencilerini daha çok yönetsel pozisyonlar için eğiterek, sektöre özgü yönetim ve pazarlama konularına odaklanmaktadır. Sektöre hizmet eden tüm programların farklı ihtiyaçlar ve nitelikler ile müfredatları ve eğitim uygulamalarını buna göre güncellemeleri önerilmektedir(Pırnar,2014:5074). Türkiye’nin uzun vadede turizmden daha fazla faydalanmak için çağdaş turizm yükseköğretim politikaları ve planları geliştirerek eğitimi standartlara uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Ancak bunu başarmak için bazı radikal kültürel ve yapısal reformlara ihtiyaç bulunmaktadır (Okumuş ve Yağcı,2005:89).

3. LİTERATÜRDE TURİZM EĞİTİMİ ALAN BİREYLERİN TUTUM VE ALGILARINA YÖNELİK ARAŞTIRMALAR

Literatürde turizm eğitimi alan öğrencilerin sektöre yönelik tutumları ve kariyer planları üzerine birçok araştırmaya rastlamak mümkündür. Konu ile ilgili yapılmış bazı ampirik çalışmalar ve araştırma sonuçları Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2: Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Sektöre Yönelik Tutumları Üzerine Yapılan Çalışmalar

Yazar/Yıl	Araştırma Evreni	Yöntem	Bulgular
Kozak ve Kızıllırmak (2001)	Anadolu, Akdeniz ve Karadeniz Teknik Üniv.	Anket,	Öğrencilerin turizm sektöründe çalışma konusunda olumsuz tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir.
Hjalager (2003)	İsveç’teki Lund Üniversitesi Turizm ve Ağırhama Sektörü Yönetimi Yüksek Lisans	Anket,	Erkek öğrenciler sektöre daha isteklidir. Sektörde çalışmak istememe nedenleri; düzensiz çalışma saatleri, düşük ücret ve sosyal güvenlik eksiklikleridir.
Özdemir, Aktaş, Altıntaş,(2005)	Akdeniz Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Konaklama İşletmeciliği	Faktör analizi	Öğrencilerin Yiyecek-içecek bölümüne ilişkin olumsuz görüşleri ve çalışmaya isteksiz oldukları belirlenmiştir.
Duman, Tepeci ve Unur (2006)	Mersin Üniversitesi	Faktör analizi	Sektörde kariyer olanaklarına lisans ve lise öğrencileri, ön lisans öğrencilerine göre daha olumlu tavrı sergilemektedir.

	Konaklama ve Seyahat İşl. Bl., Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi		
Roney ve Öztin (2007)	Boğaziçi , İstanbul, Ankara Bilkent, Eskişehir Anadolu Üniversitesi , Turizm İşl. ve Otel İşl. bölümleri	Anket, Beşli Likert Ölçeği,	Öğrencilerin % 49,2'si turizmde çalışmanın avantajlarının ağır bastığını, % 48,5'i cinsiyet ayrımcılığının belirgin yaşandığını ifade etmektedirler. Çalışma turizm sektörünün geleneksel düşük ücret imajını desteklememektedir.
Çimen (2008)	Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu öğrencileri	Anket, ANOVA, Odak grup	Öğrencilerin staj öncesi ve sonrasında sektöre bakışlarının farklı olduğu görülmüştür.
Pehlivan, (2008)	Adnan Menderes Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu	Anket, Faktör analizi,	Öğrencilerin turizm eğitimi almayı isteyerek seçmelerine rağmen mezun olduktan sonra turizm sektöründe kariyer istemedikleri tespit edilmiştir
Lu ve Adler (2009)	Çin'de konaklama ve turizm işletmeciliği bölümü öğrencileri	Anket, Frekans analizi,	Öğrencinin % 68,4'ü gelecekte sektöre devam etmek istediğini belirtmiş, %70,6'sı mezun olduktan sonra sektörde iş bulacaklarına inanmaktadırlar.
Gürkan,Dönmez Küçükaltan, (2010)	Trakya , Namık Kemal, Kırklareli, 18 Mart Karaelmas Ün. MYO lar	Anket, Kolayda örnekleme	Katılımcıların % 50,9'u okulda öğrendiklerinin mesleki kariyerlerine olumlu etkisi olduğu belirtmiştir.
Olçay ve Çelik (2010)	Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı	Anket, Faktör analizi,	Öğrencilerin otelcilik mesleğini algılamalarının olumlu olduğu, cinsiyeti ve mezun olunan lise türüne göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.
Avacı (2011)	Çeşme Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu	Anket, Faktör Analizi	Öğrencilerin % 77,9'u mezun olduktan sonra turizm sektöründe çalışmak istediklerini belirtmişlerdir.
Baltacı, Üngüren, Avsallı ve Demirel (2012)	Akdeniz, Süleyman Demirel ve Balıkesir Üniversitesi, ön lisans, lisans ve yüksek lisans	Anket, Faktör Analizi,	öğrencilerin turizm bölümünü bilinçsiz seçtikleri, üst sınıflardaki öğrencilerin gelecek endişesinin arttığı ve eğitimden memnuniyetin azaldığı belirlenmiştir.
Ayaz, Yeşiltaş ve Türkmen, (2013)	Gaziosmanpaşa ve Cumhuriyet Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği programları	Anket, Faktör Analizi,	Öğrenciler, kırsal turizmi, kültür ve çevre açısından önemli görürken, kırsal turizmle doğal çevrenin bozulacağı kaygıları taşıdıkları ortaya çıkmıştır.
Erdoğan ve Yılmaz (2012)	12 üniversitede 1., 2., 3. ve 4. Sınıf turizm lisans öğrencileri	Kolayda örnekleme yöntemi, Anket,	Katılımcıların % 67,6'sının turizm sektöründe deneyimi olması ve % 55,6'sının bu bölümü okumaktan memnun oldukları tespit edilmiştir.
Aymankuy ve Aymankuy (2013)	Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu	Kolayda örnekleme, Anket, Faktör analizi	Çalışma saatlerinin düzensizliği, düşük ücret, sosyal güvencenin eksikliği ifade edilmiş, mezuniyet sonrası sektörde çalışmayı düşündüklerini ama sektörün uzun yıllar çalışmak için uygun olmadığı belirtilmiştir.
Erdem ve Kayran (2013)	Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu 3. Ve 4. sınıf öğrencileri	Anket, Faktör analizi,	öğrencinin % 46'sı bölümleri isteyerek seçmişlerdir. % 89'unun sektör deneyimi mevcuttur,% 26,6'sı gelecekte sektörde çalışmayı düşünmektedir.
Solmaz ve Erdoğan (2013)	Sakarya Üniversitesi Turizm İşletmeciliği	Kolayda örnekleme	Sektöre olumlu yaklaştıkları, sektörde kariyer yapabileceklerini fakat tavsiye

Geliş Tarihi:31 Mayıs 2019

Kabul Tarihi:22 Haziran 2019

Araştırma Makalesi

	ve Abant İzzet Baysal Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği	yöntemi, Faktör analizi,	etmeyecekleri, Lisans öğrencilerinin çoğunun geleceklerini turizmde gördükleri belirlenmiştir.
Soybalı ve Bayraktaroğlu (2013)	Türkiye'deki 44 üniversitede lisans düzeyinde turizm eğitimi veren öğretim üyeleri	Anket yöntemi, farklılık analizi	Üniversitelerin uygulamada yatırım, strateji ve mevzuat konularında sorunlarla karşılaştıkları tespit edilmiştir
Yıldız (2013)	Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi	Anket, Faktör analizi, T-testi, ANOVA	Bölümü isteyerek seçen öğrencilerin gelecek kaygılarının daha az olduğu ve çoğunluğun sektörde çalışmak istediği, Staj yapanların sektöre karşı olumsuz tutumları olduğu ortaya konulmuştur.
Gezen ve Koroğlu (2014)	Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu	Anket, Faktör analizi,	Turizm eğitimi alan öğrenciler için teknik fonksiyonel yetkinlik, hayat tarzı, girişimcilik, özerklik ve otonomi kariyer çapalarının önemi tespit edilmiştir
Güzel, Akdağ, Güler ve Şener (2014)	Çanakkale Onsekiz Mart ve Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesi, KKTC Girne Amerikan Üniversitesi Turizm ve Konaklama İşletmeciliği	Anket, ANOVA, T-testi,	Farklı üniversite ve şehirde eğitim görmeleri turizme farklı bakmalarına etken olmaktadır. Sektörde saygınlığının az, cinsiyet ayrımının fazla olduğu, ücret düşüklüğü gibi nedenlerin çalışma niyetlerini etkilediği bulgulanmıştır.
Hanedar, Ünal ve Kızıllar (2015)	Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğrencileri	Anket,Ki-Kare analizleri	Kırsal turizm dersinin farkındalığı arttıracığı, gelecekte kırsal turizmin gelişimine katkı sağlayabileceği sonucuna varılmıştır
Çavuş ve Kaya (2015)	Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Turizm ve Otelcilik YO	Anket, Ki-kare testi	Katılımcıların % 86,7'sinin turizm sektöründe kariyer yapmak istedikleri görülmüştür.
Ulama, Batman ve Ulama (2015)	Sakarya Üniversitesi İşletme Fakültesi Turizm İşletmeciliği bölümü	Anket, Faktör analizi.	Öğrenciler turizmi olumlu algılamakta ancak turizmin kendine özgü yapısı kaynaklı olumsuzlukların farkındadırlar.
Üzümcü, Alyakut ve Günsel (2015)	Kocaeli Üniversitesi Kartepe Turizm MYO öğrencileri	Anket, Faktör analizi, ANOVA,	Öğrencilerin sektörün farkında oldukları ve yüksek ücret ile hızlı yükselme imkânı algılarının bu farkındalık sayesinde oluştuğu tespit edilmiştir.
Boyacıoğlu (2016)	Trakya Üniversitesi İktisat Anabilim dalı lisans üstü öğrencileri	Anket, Odak Grup Veri Analizi	Turizm ekonomisi interaktif eğitimlerin ilgi ve bilgi düzeylerine olumlu yansıdığı, turizmin öneminin anlamlı düzeyde kavrandığı ve sektöre yönelik duyarlılık geliştiği belirlenmiştir
Ongun, Gövdere, Çelik (2016)	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi BHTMYO önlisans turizm eğitimi alan 10 öğrenci	Yarı yapılandırılmış görüşme	Katılımcılar, kırsal turizm ile birlikte yerel halkın refah düzeylerinin yükseleceği, fakat doğal alanların tahrip edileceği ortak görüşü tespit edilmiştir.
Temeloğlu ve Aksu (2016)	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi' önlisans ve lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenciler	Anket, varyans analizi, korelasyon, regresyon	Katılımcının % 70,3'ü turizm eğitimi isteyerek seçmişlerdir. Lisans turizm eğitimi alanların ve sektörde 5 yıl ve fazla çalışanların 1 yıl çalışanlara göre daha fazla kariyer isteği tespit edilmiştir.
Çuhadar ve Çetinyürek (2016)	Süleyman Demirel Üniversitesi Isparta, Eğirdir ve Yalvaç MYO	Anket, Whitney U ve Kruskall-	Ön lisans programı öğrencilerinin % 45,3'ü staj deneyimlerinin turizm kariyerlerini olumlu etkilediğini, %

		Wallis testi	47,1'i Mezuniyet sonrası şef olarak çalışmak istediklerini ifade etmişlerdir.
Türker, Uçar ve Ateş (2016)	Karabük Üniversitesi turizm bölümü	Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis H	Öğrencilerin; Turizmin çalışma koşullarını olumsuz algıladıkları, Lisans ve önlisans öğrencilerinin sektör algıları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur
Çuhadar, Ünal (2017)	Süleyman Demirel Üniversitesi aşçılık, turizm işletmeciliği ve turizm rehberliği pr.	Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis	Öğrencilerinin kırsal turizmin, bölge ve ülke için olumlu etkileri olduğunu algıladıkları ancak kırsal turizme ilişkin bilgi sahibi olmadıkları tespit edilmiştir.
Daniel, Costa, Pita, Costa, (2017)	Portekiz. Konaklama ve Turizm programı öğrencileri	Anket	Öğrencilerin geleceğe ilişkin iş planlarında girişimcilik ve turizm eğitiminin etkili olduğu tespit edilmiştir.
Günay ve Akıncı (2017)	Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesinde lisans düzeyinde turizm eğitim alan öğrenciler	Anket, Faktör analizi,	Katılımcının % 68,2'inin lisede staj yaparak deneyimli oldukları için bölümü bilinçli seçtikleri ancak gelecek ile ilgili karamsar oldukları tespit edilmiştir.
Güney. Göller. Çeken. (2017)	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Turizm Fakültesi Kırsal Turizm" dersi alan öğrenciler	Yarı yapılandırılmış görüşme	Öğrencilerin derse öncesi kırsal turizme yönelik bilgi sahibi olmadıkları, kırsal turizme bakış açılarının olumlu olduğu tespit edilmiştir.
Kardeş ve Kındır, 2017	Sakarya Üniversitesi Turizm Fakültesi	Faktör analizi,	Öğrencilerin alternatif turizm türleri konusunda yeterli bilgi düzeyine sahip olmadıklarını tespit edilmiştir.
Keleş (2018)	Afyon Kocatepe, Gazi, Giresun, Gümüşhane, İstanbul, Karabük, 19 Mayıs, Pamukkale Ü.	Anket, Ki-kare testi,	Öğrencilerin turizm bölümlerini istemeden seçtikleri. %70'inin tercihten pişman olmadıkları, % 45,7'si sektörde çalışmak istedikleri belirlenmiştir.

Turizm öğrencilerinin, turizm sektörüne karşı tutumları ve kariyer beklentileri üzerine çeşitli üniversitelerde yapılan araştırmalar incelendiğinde, lisans ve lisansüstü düzeylerde turizm konusunda farklı görüşlerde oldukları, tam bir görüş birliği içinde olmadıkları görülmektedir.

4. ARAŞTIRMA TASARIMI

Araştırmanın Amacı:

Araştırma; Trakya Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü Turizm Ekonomisi dersi alan 4. Sınıf öğrencilerinin turizme ilişkin bakış açılarının ve algılarının keşfedilmesi ve değerlendirilmesidir. Araştırmada Öğrencilerin turizme ilişkin algılarının belirlenmesi ve algıların cinsiyete, mezun olunan lise türüne ve turizm sektörü ile bir bağına sahip olma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın amacına dönük olarak aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur:

H1: Öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin algıları ve bakış açıları olumludur.

H2: Öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin algılamaları cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H3: Öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin algılamaları mezun oldukları lise türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H4: Öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin algılamaları ailede turizmle bir bağları olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Evren ve Örneklem:

Araştırma; Trakya Üniversitesi 2018-2019 Eğitim Öğretim yılı Bahar dönemi İİBF İktisat Bölümü Turizm Ekonomisi seçmeli dersini alan 4. Sınıf öğrencilerini kapsamaktadır. Araştırma evrenini Örgün öğretimden 70 ve İkinci öğretimden 57 öğrenci olmak üzere toplam 127 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem belirlemede “tam varsayım yöntemi” kullanılmış ve araştırma evreninin tamamı örneklem hacmi olarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın uygulanması dersin sorumlu öğretim üyesi (çalışmanın yazarı) tarafından sınıf ortamında öğrencilerin anketleri cevaplamaları sağlanarak gerçekleştirilmiştir. Nicel veri toplama süreci ve bulguların değerlendirilmesi Mayıs 2019 tarihinde tamamlanmıştır.

Araştırmanın Yöntemi:

Araştırma, Faktör Analizinin yapıldığı nicel bir araştırmadır. Öğrencilerinin görüşlerine ilişkin veriler anket yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Katılımcı öğrencilerin turizm sektörünün etkilerine ilişkin algılarının belirlenmesi ve değişkenler arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığının saptanmasına çalışılmıştır.

Anket formu oluşturulurken literatür taramasında elde edilen bilgilere ilaveten, Akova (2006), Kuşluvan ve Kuşluvan (2000), Ayaz vd (2012), Ulama vd (2015), Kardeş ve Kındır(2017) araştırmalarından yararlanılmıştır. Araştırmanın amacı ve geliştirilen hipotezler doğrultusunda 26 soruluk anket formu hazırlanmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgilerine (cinsiyetleri, mezun oldukları lise türü ve turizm sektörü ile bağları), ilişkin 3 soru, ikinci bölümde ise öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin algılarını ölçen 23 soruluk tutum ifadeleri yer almaktadır. Ankette; “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum” ve “Hiç Katılmıyorum” şeklinde Likert tipi 5’li dereceleme yapılmıştır.

Anketten elde edilen kişisel verilere ilişkin frekans ve yüzde tabloları oluşturulmuş, derecelendirilmeli ifadeler çözümlenerek katılım derecelerine ilişkin; frekans, yüzde, standart sapma ile aritmetik ortalama hesaplanmıştır. İfadelerinin İçsel Tutarlılık/Güvenilirlik analizi için, Cronbach Alfa değeri hesaplanmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri ile analiz edilmiş, anlamlılık değerlerinin ($p>0,05$) 0.05’ten büyük olması nedeniyle verilerin normal dağılıma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre yapılan fark testlerinde parametrik analiz yöntemleri tercih edilmiştir.

Birbiriyle ilişkili çok sayıda değişkeni biraraya getirerek az sayıda kavramsal olarak anlamlı yeni değişkenler (faktörler-alt boyutlar) bulma amacı ile Faktör Analizi yapılmıştır. Faktör analizinden önce verilerin analize uygunluğu KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Bartlett testiyle test edilmiştir. Faktör analizinden elde edilen boyutların demografik özellikleri açısından farklılık gösterip göstermediğini tespit

etmek için t testi, Tek Yönlü Varyans (ANOVA) analizi ve farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun karşılaştırılması için Post Hoc testlerinden Tukey yöntemi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi %5 olarak alınmıştır.

Araştırmanın Basamakları

Çalışma “Turizm Ekonomisi” Lisans dersi kapsamında ondört haftalık bir program içinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın ilk aşamasında turizm ekonomisi dersi kapsamında öğrenciler 14 hafta boyunca eğitimlerle bilgilendirilmiş, son aşamasında verilen eğitimin öğrencilerinin ilgi ve bilgi düzeyi ile turizmi algılamaları üzerindeki etkileri anket ile incelenmiştir. Araştırmada elde edilen veriler ile çeşitli istatistik testler yapılmış, elde edilen sonuçlara dayalı tartışma ve öneriler geliştirilmiştir. Ders kapsamında verilen konular Tablo 3 ‘de belirtilmiştir.

Tablo 3: Turizm Ekonomisi Dersi Haftalık Konuları

Hafta	Konular
1	Turizm Endüstrisine Ait Temel Kavramlar
2	Turizm Endüstrisinin Temel Özellikleri
3	Turizm-Ekonomi İlişkisi
4	Turizm Sektörü ve Piyasalar
5	Turizm Arzı ve Turizm Talebi
6	Turizmin Moneter Etkileri
7	Turizmin Reel Etkileri
8	Turizm Sosyal ve Çevresel Boyutu
9	Uluslararası Turizm Hareketleri
10	Turizmin Sorunları
11	Dünyada ve Türkiye’de Turizmin Gelişimi
12	Turizmde Geleceğe Yönelik Projeksiyonlar
13	Turizm Sektörünün Ekonomik Analizi
14	Öğrenci Sunumları - Anket Uygulaması

4.1 Araştırma Bulguları

Araştırmanın örneklem grubunda yer alan öğrencilerin kişisel özelliklerine ilişkin Frekans ve % dağılım oranları Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4: Öğrencilerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Kişisel Özellikler (n=127)		Frekans	%
Cinsiyet	Kadın	52	40,9
	Erkek	75	59,1
Mezun Olunan Lise Türü	Anadolu Lisesi	36	28,3
	Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	-	-
	Diğer Meslek Liseleri	19	15,0
	Sosyal Bilimler Lisesi	40	31,5
	Düz Lise	32	25,2
Ailede Turizmle İlgili Bir Bağ Olma Durumu	Var	12	9,4
	Yok	115	90,6

Tablo 4’e göre araştırmaya katılanların % 40,9 u kadın, % 59,1 i erkektir. Mezun olunan lise türü incelendiğinde en yüksek orana %31,5 ile Sosyal Bilimler Lisesi’nin sahip olduğu tespit edilmiştir. Ardından sırası ile % 28,3 Anadolu lisesi, %

25,2 Düz Lise mezunları gelmektedir. Diğer Meslek Lisesi mezunları % 15 oranına sahiptir. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek lisesinden mezun öğrenci bulunmamaktadır. Ailesinde Turizm Sektörü ile ilgili bir bağı olanların oranı % 9,4 oranındadır. % 90,6 sınıfın turizm ile ilgili bir bağı bulunmamaktadır.

Tablo 5: Öğrencilerin Turizm Sektörüne İlişkin Algılamaları

İFADELER	Katılanlar	Karasızım	Katılmayanlar
	%	%	%
1. Turizm Ekonomik Yaşamını Canlandırmaktadır.	92	6	2
2. Turizm İş İmkanlarında/İstihdamda artışa neden olmaktadır.	87	8	5
3. Turizm bölgesel kalkınmaya katkı sağlamaktadır.	65	21	14
4. Turizm Mal ve Hizmet Fiyatlarının Artmasına Yol Açmaktadır.	61	20	19
5. Turizm Enflasyonist baskı yaratmaktadır.	66	11	23
6. Turizmin görünmeyen ihracat etkisi dış ticaret açığını gidermektedir	85	4	11
7. Turizm milli geliri (GSYİH) miktarını arttırmaktadır.	89	8	3
8. Turizm tarım sektörünü güçlendirmektedir.	71	11	18
9. Turizm sanayi sektörünü güçlendirmektedir.	42	21	37
10. Turizm hizmetler sektörünü güçlendirmektedir.	89	6	5
11. Turizm trafik yoğunluğuna neden olmaktadır.	59	17	25
12. Turizm çevre kirliliğine neden olmaktadır.	62	11	27
13. Turizm Yabancılara Bakış açısını olumlu yönde değiştirmektedir.	78	14	8
14. Doğal kaynak ve çevrenin korunmasını sağlamaktadır.	63	16	12
15. Turizm Ülkenin Tanınmasına Katkıda Bulunmaktadır.	81	12	7
16. Turizm geleneklerimizin yaşatılmasını sağlamaktadır.	59	21	20
17. Turizm kültürel mirasın yaşatılmasını sağlamaktadır	70	11	19
18. Turizm ziyaretçiler ile yerel halk arasında kültür alışverişi sağlar.	77	16	7
19. Turizm kültürel ve tarihi öğelerin korunmasına neden olmaktadır.	82	9	9
20. Kırsal alanlara ekonomik kaynak yaratmaktadır.	64	25	11
21. Turizmin herhangi bir olumsuz etkisi bulunmamaktadır.	91	3	6
22. Gelecekte turizm sektöründe çalışmayı düşünebilirim.	66	17	17
23. Ülkede turizmin geliştirilmesini destekliyorum.	95	4	1
Ölçeğin Genel Ortalaması: 4,11 Ölçeğin Standart Sapması: 0,38			

Tablo 5 de anket formunun ikinci kısmında yer alan Likert ölçekli ifadelerle ilişkin Öğrencilerin turizm sektörüne yönelik algılamalarını belirlemek için katılım yüzdeleri hesaplanmıştır. “Kesinlikle katılıyorum” ve “Katılıyorum” oranları toplamı “Katılanlar”, “Kesinlikle katılmıyorum” ve “Katılmıyorum” oranları toplamı “Katılmayanlar” şeklinde sadeleştirilmiştir.

Turizme ilişkin çok yüksek düzeyde (% 85-100) katılım gösterilen ifadeler:

- Ülkede turizmin geliştirilmesini destekliyorum. (%95)
- Turizm Ekonomik Yaşamını Canlandırmaktadır. (%92)
- Turizmin herhangi bir olumsuz etkisi bulunmamaktadır. (%91)
- Turizm hizmetler sektörünü güçlendirmektedir. (%89)
- Turizm milli geliri (GSYİH) miktarını arttırmaktadır. (%89)
- Turizm İş İmkanlarında/istihdamda artışa neden olmaktadır. (%87)
- Turizmin görünmeyen ihracat etkisi dış ticaret açığını gidermektedir.(%85)

Turizme ilişkin yüksek düzeyde (% 65-84) katılım gösterilen ifadeler:

- Turizm kültürel ve tarihi öğelerin korunmasına neden olmaktadır (%82)
- Turizm Ülkenin Tanınmasına Katkıda Bulunmaktadır.(%81)
- Turizm Yabancılara Bakış açısını olumlu yönde değiştirmektedir.(%78)
- Turizm ziyaretçiler ile yerel halk arasında kültür alışverişi sağlar.(%77)
- Turizm tarım sektörünü güçlendirmektedir. (%71)
- Turizm kültürel mirasın yaşatılmasını sağlamaktadır(%70)
- Turizm Enflasyonist baskı yaratmaktadır.(%66)
- Gelecekte turizm sektöründe çalışmayı düşünebilirim.(%66)
- Turizm bölgesel kalkınmaya katkı sağlamaktadır.(%65)

Turizme ilişkin orta düzeyde (% 45-64) katılım gösterilen ifadeler:

- Kırsal alanlara ekonomik kaynak yaratmaktadır.(%64)
- Doğal kaynak ve çevrenin korunmasını sağlamaktadır.(%63)
- Turizm çevre kirliliğine neden olmaktadır.(%62)
- Turizm Mal ve Hizmet Fiyatlarının Artmasına Yol Açmaktadır. (%61)
- Turizm geleneklerimizin yaşatılmasını sağlamaktadır.(%59)
- Turizm trafik yoğunluğuna neden olmaktadır.(%59)

Araştırma sonuçlarına göre en düşük katılım “Turizm sanayi sektörünü güçlendirmektedir.” (%42) ifadesidir. Genel olarak öğrencilerin turizme yönelik algılarında ekonomik etkilerin çok yüksek olduğu söylenebilir. Sosyo-kültürel etkilere yönelik katılımları da yüksektir. Öğrenciler Turizmin sosyo-kültürel düzeyde önemli etkileri olduğunu algılamaktadır. Çevresel etkilerine katılım orta düzeydedir. Öğrencilerin turizmin çevresel etkilerine yönelik net bir algıları bulunmamaktadır. “Çevre kirliliğine neden olmaktadır” ve “Doğal kaynak ve çevrenin korunmasını sağlamaktadır” gibi farklı anlamlar içeren ifadelerle benzer katılım göstermişlerdir. İfadelerin tamamı değerlendirildiğinde öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin algılarının olumlu olduğu görülmektedir. Buna ilaveten öğrenciler turizmin bazı olumsuz etkilerinin (çevre kirliliği, mal ve hizmet fiyatlarının artması, trafik yoğunluğu gibi) de olduğunu farkındadırlar.

Tablo 6: Faktör Analizi Sonuçları

Özdeğer	3,424	2,714	2,312	1,843
Varyansı Açıklama Oranı (%)	%12,5	%9,47	%7,56	%6,23
Faktör 1-Ekonomik Etki				
Turizm Ekonomik Yaşamını canlandırmaktadır.	,797			
Turizm milli geliri (GSYİH) miktarını artırmaktadır.	,645			
Turizm görünmeyen ihracat etkisi ile dış ticaret açığını gidermektedir.	,672			
Turizm İş İmkanlarında/istihdamda artışa neden olmaktadır.	,622			
Turizm Mal-hizmet Fiyatlarının Artmasına Yol Açmaktadır.	,619			
Turizm Enflasyonist baskı yaratmaktadır.	,607			
Turizm bölgesel kalkınmaya katkı sağlamaktadır.	,592			
Faktör 2: Sosyo-Kültürel Etki				
Turizm Yabancılara Bakış açısını olumlu yönde değiştirmektedir.		,763		
Turizm kültürel ve tarihi öğelerin korunmasına neden olmaktadır.		,678		
Turizm ziyaretçiler ve yerel halk arasında kültür alışverişi sağlamaktadır		,639		
Turizmin herhangi bir olumsuz etkisi bulunmamaktadır.		,633		
Turizm geleneklerimizin yaşatılmasını sağlamaktadır.		,632		
Kültürel mirasın yaşatılmasını sağlamaktadır.		,541		
Faktör 3: Çevresel Etki				
Turizm trafik yoğunluğuna neden olmaktadır.			,657	
Turizm çevre kirliliğine neden olmaktadır.			,601	
Doğal kaynak ve çevrenin korunmasını sağlamaktadır.			,549	
Kırsal alanlara ekonomik kaynak yaratmaktadır.			,507	
Faktör 4: Sektörel Etkileşim				
Turizm hizmetler sektörünü güçlendirmektedir.				,722
Ülkede turizmin geliştirilmesini destekliyorum.				,681
Turizmin herhangi bir olumsuz etkisi bulunmamaktadır.				,672
Gelecekte turizm sektöründe çalışmayı düşünebilirim				,529
Turizm tarım sektörünü güçlendirmektedir.				,505
Turizm ülkenin daha fazla tanınmasına katkı sağlamaktadır.				,502
Toplam Varyansı Açıklama Oranı	% 59,27			
KMO(Kaiser Meyer Olkin) Örneklem Yeterliliği Testi	,808			
Bartlett Küresellik Testi (p=0,000)	2254,3			
Cronbach Alfa (Güvenirlilik Katsayısı)	,722			

Tablo 6 da sunulan veriler araştırmaya katılan öğrencilerin turizmin etkilerine ilişkin algılarını ve görüşlerini belirlemek amacı ile yapılan Faktör Analizi sonuçlarıdır. Ölçekte bulunan 23 ifadeye Faktör Analizi uygulanmış ve 4 farklı faktör (boyut) saptanmıştır. Faktörlerin hesaplanmasında Özdeğer istatistiği kullanılmış ve Varimax eksen döndürmesi uygulanmıştır. Analize dahil edilen değişken sayısı 20 ile 50 arasında olduğunda Özdeğeri 1 den büyük faktörler anlamlı kabul edilmekte ve

güvenilir sonuçlar vermektedir(Albayrak, 2006:144). Araştırmada Özdeğeri 1'den büyük olan faktörler anlamlı kabul edilmiştir. Ölçekteki ifadelerin hangi faktörle ilişkili olduğunu gösteren faktör yük değerleri hesaplanmış ve tabloda belirtilmiştir. Faktör yük değeri; maddelerin faktörler ile olan ilişkisini açıklayan bir katsayıdır ve örneklem sayısı anlamlı kabul edilebilecek yük değerini belirlemektedir. Örneklem sayısı 120 civarında ise değer 0.50 olarak önerilmektedir(Yaşlıoğlu,2017:78). Araştırmada örneklem sayısı 127 olduğu için faktör yükleri en az 0,50 olarak belirlenmiştir. Analiz sonuçlarına göre özdeğeri 1 in üzerinde olan dört faktörün toplam varyansı açıklama oranı %59,27 olarak tespit edilmiştir.

KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) testi değişkenler arasındaki korelasyonları ve faktör analizinin uygunluğunu ölçmektedir. KMO değerinin 0,8 üstü değer alması analizin uygunluğunun yüksek olduğunu göstergesi sayılabilir. (Büyüköztürk,2002:470-483). Faktör analizine uygunluk konusundaki testlerden bir diğeri de Bartlett Küresellik Testi'dir. Araştırmadaki faktörlerin istatistiki olarak anlamlı olup olmadığını göstermektedir ve Bartlett Testinin 2254,3 değeri ile 0,000 düzeyinde anlamlı olduğu saptanmıştır. Güvenilirlik analizinde kullanılan Cronbach Alfa değeri bir araya getirilmiş ifadelerin kendi içerisinde tutarlı olup olmadığını ölçmektedir(Yaşlıoğlu,2017:78). 23 maddelik ölçeğinin güvenilirlik katsayısı $\alpha=0.722$ olarak hesaplanmıştır. Anketteki ifadeler için hesaplanan Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı istatistiksel anlamda yeterli düzeydedir. Yapılan testlerde elde edilen tüm değerler; örneklem büyüklüğünün yeterli, verilerin faktör analizi için uygun ve ölçeğin tutarlı/güvenilir olduğunu göstermektedir.

4.1.1 Kişisel Özellikler Açısından Algılama Farklılık Testleri Sonuçları

Araştırmaya katılan öğrencilerin Cinsiyet ve Turizmle İlgili Bir Bağlı Olma Durumuna göre faktör analizi sonucunda turizme yönelik algılama boyutlarının (faktörlerin) istatistiksel açıdan farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla yapılan t testi sonuçları Tablo 7 ve Tablo 8 de sunulmuştur.

Tablo 7: Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Turizm Algılarının Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Sonuçları

Faktör	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	s.s.	T testi	P değeri
Ekonomik Etki	Kadın	52	4,64	0,32	0,72	0,215
	Erkek	75	4,27	0,39		
Sosyo-Kültürel Etki	Kadın	52	4,01	0,35	1,46	0,521
	Erkek	75	4,23	0,27		
Çevresel Etki	Kadın	52	3,97	0,32	0,89	0,379
	Erkek	75	3,72	0,38		
Sektörel Etkileşim	Kadın	52	3,84	0,47	1,31	0,297
	Erkek	75	3,93	0,49		

Öğrencilerin cinsiyetine göre turizmin etkilerine ilişkin algılarının karşılaştırılmasına yönelik t testi sonuçları incelendiğinde $p<0,05$ anlamlılık

düzeyinde istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır. Turizm algılarını oluşturan alt boyutlarda (faktörlerde) cinsiyetler arası (kadın veya erkek olması) farklılık yoktur.

Tablo 8: Öğrencilerin Turizmle İlgili Bir Bağ Olması Durumuna Göre Turizm Algılarının Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Sonuçları

Faktör	Turizmle İlgili Bir Bağ Durumu	n	$\bar{X}$	s.s.	T testi	P değeri
Ekonomik Etki	Var	12	4,09	0,59	5,64	0,000*
	Yok	115	4,15	0,52		
Sosyo-Kültürel Etki	Var	12	3,95	0,51	4,22	0,001*
	Yok	115	4,21	0,53		
Çevresel Etki	Var	12	3,51	0,57	3,48	0,003*
	Yok	115	3,71	0,67		
Sektörel Etkileşim	Var	12	3,68	0,68	4,67	0,000*
	Yok	115	3,23	0,56		

*p<0,05

Öğrencilerin turizmle ilgili bir bağı olma durumu değişkenine göre turizmi algılamalarının karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçlarına göre p<0,05 anlamlılık düzeyinde tüm faktörlerde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır (p<0.00). Turizmle ilgili bir bağı olanların tüm faktörlerde, bağı olmayanlara göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ailesinde turizm sektöründe çalışan birinin olması ile turizmle hiçbir ilişkisi olmayan birinin algılamalarında farklılık olması doğaldır ve beklenen bir sonuçtur.

Tablo 9: Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Turizm Algılarının Karşılaştırılmasına İlişkin Anova Testi Sonuçları

Faktörler	Mezun Olunan Lise Türü	n	$\bar{X}$	s.s.	F	P değeri
Ekonomik Etki	a. Anadolu Lisesi	36	4,71		4,251	0,000*
	b. Otelcilik ve Turizm Meslek L.	-	4,56			
	c. Diğer Meslek Liseleri	19	4,22			
	d. Sosyal Bilimler Lisesi	40	4,01			
	e. Düz Lise	32	3,97			
Sosyo-Kültürel Etki	a. Anadolu Lisesi	36	4,12		5,456	0,002*
	b. Otelcilik ve Turizm Meslek L.	-	4,02			
	c. Diğer Meslek Liseleri	19	3,79			
	d. Sosyal Bilimler Lisesi	40	3,45			
	e. Düz Lise	32	3,22			
Çevresel Etki	a. Anadolu Lisesi	36	3,52		4,987	0,003*
	b. Otelcilik ve Turizm Meslek L.	-	3,48			
	c. Diğer Meslek Liseleri	19	3,14			
	d. Sosyal Bilimler Lisesi	40	2,66			

	e. Düz Lise	32	2,41			
Sektörel Etkileşim	a. Anadolu Lisesi	36	3,53		6,541	0,000*
	b. Otelcilik ve Turizm Meslek L.	-	3,27			
	c. Diğer Meslek Liseleri	19	2,91			
	d. Sosyal Bilimler Lisesi	40	2,27			
	e. Düz Lise	32	2,16			

*p<0,05

Faktör analizi sonucu saptanan algı boyutlarının (faktörlerin) mezun olunan lise türüne göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile ANOVA (tek yönlü varyans) Analizi yapılmıştır. Tablo 9’da Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Turizm Sektörünü Algılarının Karşılaştırılmasına İlişkin Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Testi Sonuçları incelendiğinde p<0,05 anlamlılık düzeyinde tüm faktörlerde istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur(p=0,00). Algılama farklılıklarının hangi gruplar arasında olduğunun karşılaştırılması için Post Hoc testlerinden Tukey yöntemi uygulanmıştır. Algılama farklılıkları sonuçlarına “Ekonomik Etkiler” faktörünü Sosyal Bilimler Lisesi mezunları, Anadolu Lisesi mezunlarına ve Düz Lise mezunlarına göre daha olumlu algılamaktadır. Sosyo-kültürel, Çevresel Etkiler ve Sektörel Etkileşim Faktörlerin tamamına Meslek Lisesi mezunlarının; Düz Lise ve Anadolu Lisesi mezunlarına göre turizmin etkilerini algılamada daha fazla katılım gösterdikleri ve daha olumlu bakış açısı içinde oldukları belirlenmiştir. Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi mezunu bulunmaması nedeni ile algı karşılaştırması yapılamamıştır.

5.SONUÇ VE ÖNERİLER

Kalkınmanın temelini oluşturan eğitime verilen önemin bir göstergesi olan bu çalışma; Trakya Üniversitesinde İİBF İktisat bölümü 4. Sınıf öğrencilerine yönelik gerçekleştirilmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlar, sadece bu katılımcılar ile kısıtlı olup geneli temsil etmede yeterli olmasa dahi, alan yazınında yapılmış olan çalışmalara katkı sağlaması açısından fayda sağlaması hedeflenmiştir.

Araştırmada bir dönem boyunca aldıkları Turizm Ekonomisi dersi kapsamındaki eğitimler sonucu turizme yönelik algılarının ve algıların değişkenler bazında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Eğitimler sonrası öğrencilerinin turizm ekonomisi konusunda nasıl bir değişim/gelişim gösterdikleri anlaşılmasına çalışılmıştır.

Çalışmada gerçekleştirilen araştırmanın anket kısmında uygulanan ifadelerin tamamı değerlendirildiğinde; çoğunlukla turizmin etkilerine ilişkin algılamaların olumlu olduğu söylenebilir. Turizmin herhangi bir olumsuz etkisi bulunmadığına katılım yüksektir. Öğrenciler turizmin yarattığı olumsuzlukların da (mal ve hizmet fiyatlarında artış-enflasyonist baskı, çevre kirliliği, trafik yoğunluğu) farkındadırlar. Öğrencilerin gelecekte turizm sektöründe çalışmayı düşünmeleri de turizmin olumlu

algılandığının bir göstergesidir. Turizm sektörünün yarattığı bazı olumsuzlukların algılanmasına rağmen, öğrencilerin genel olarak turizmin etkilerini olumlu algıladıkları tespit edilmiştir.

Araştırmada kullanılan ölçekteki 23 ifadeye Faktör Analizi uygulanmış ve 4 farklı faktör saptanmıştır. Faktör analizi sonuçlarına göre öğrencilerin turizme yönelik algılarında ekonomik etkilerin çok yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sosyo-kültürel etkilere yönelik katılımları da yüksektir. Çevresel etkilerine katılım orta düzeydedir. “Çevre kirliliğine neden olmaktadır” ve “Doğal kaynak ve çevrenin korunmasını sağlamaktadır” gibi farklı anlamlar içeren ifadelere benzer katılım göstermiş olmaları öğrencilerin turizmin çevresel etkilerine yönelik net bir algıları bulunmadığı şeklinde değerlendirilebilir. Araştırmadaki ifadelerin tamamı değerlendirildiğinde öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin algılarının olumlu olduğu görülmektedir.

Araştırmada demografik değişkenler (kişisel özellikler) ile alt boyutlar arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığını gözlemlemek amacı ile öğrencilerin cinsiyetine göre turizmin etkilerine ilişkin algılarının karşılaştırılmış ve istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır. Turizm algılarını oluşturan alt boyutlarda cinsiyetler arası farklılık yoktur. Öğrencilerin turizmle ilgili bir bağı olma durumu değişkenine göre turizmi algılamalarının karşılaştırıldığında tüm faktörlerde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Turizmle ilgili bir bağı olanların, bağı olmayanlara göre algılarında anlamlı farklılık gösteriyor olması doğaldır ve beklenen bir sonuçtur. Faktör analizi sonucu saptanan algı boyutlarının (faktörlerin) mezun olunan lise türüne göre farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde tüm faktörlerde istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur. Algılama farklılıkları sonuçlarına “Ekonomik Etkiler” faktörünü Sosyal Bilimler Lisesi mezunları, Anadolu Lisesi mezunlarına ve Düz Lise mezunlarına göre turizmin daha olumlu algılanmaktadır. Sosyo-kültürel, Çevresel Etkiler ve Sektörel Etkileşim Faktörlerinin tamamına Meslek Lisesi mezunlarının; Düz Lise ve Anadolu Lisesi mezunlarına göre turizmin etkilerini algılamada daha fazla katılım gösterdikleri ve daha olumlu bakış açısı içinde oldukları belirlenmiştir. Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi mezunu bulunmaması nedeni ile algı karşılaştırması yapılamamıştır.

Araştırma sonuçlarına göre Turizm Ekonomisi dersi eğitimleri öğrencilerin bilgi birikimlerine ve turizm konusundaki duyarlılıklarına anlamlı düzeyde etki etmiştir. Öğrencilerin turizm ekonomisi ile turizm/kalkınma ilişkisi konularında önemli kazanımlar elde ettikleri tespit edilmiştir. Elde edilen en önemli kazanım; turizm sektörünün ekonomik etkisinin yüksek düzeyde kavranması, ekonomik büyüme ve kalkınma için gerekliliğinin anlaşılmasıdır. Buna ilaveten turizm ve ekonomide yaşanan güncel gelişmeler konusunda bir farkındalık oluştuğu tespit edilmiştir.

Turizm Fakültelerinde ve Turizm İşletmeciliği bölümlerinde Turizm ve Ekonomi odaklı derslerin verildiği bilinmektedir. Ancak turizm sektörünün ülkeye optimal ölçekte fayda sağlayabilmesi için özellikle İİBF’lerde İktisat bölümü olmak

üzere diğer lisans ve lisansüstü programlara Turizm Ekonomisi ve benzeri derslerin dahil edilmesi çalışmanın önerisidir. Sektöre yönelik güçlenmenin sağlanabilmesi için özellikle İİBF öğrencilerinin eğitim süreçlerinde Turizm Ekonomisi konularını içeren dersler ile donatılmaları önemlidir. Elde edilen sonuçlar ışığında lisans ve lisansüstü düzeyde görev yapan akademisyenlerce söz konusu bölümlerde Turizm Ekonomisi, Turizm İşletmeciliği, Girişimcilik, Finans ve benzeri derslerin verilmesi öğrencilerin Turizm sektörüne yönelik bilgi birikimlerine, duyarlılıklarına ve sektörün önemini kavramalarına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Albayrak, A.S. (2006), Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Asil Yayıncılık, Ankara.

Akoğlan Kozak M. (2009). Akademik Turizm Eğitimi Üzerine Bir Durum Analizi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE) Bahar 2009 Sayı 22, s.2-20.

Akova O.(2006). “Yerel Halkın Turizmin Etkilerini Algılamalarına ve Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma”, Akademik İncelemeler Dergisi, Sayı:2, Cilt: 1.

Akyol, C. (2018). Turizm Eğitimi ile İlgili Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi Yöntemi ile Değerlendirilmesi, Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, Cilt.2, Sayı.3, ss.21-33.

Ayaz, N., Yeşiltaş, M., Türkmen, F.(2012), “Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kırsal Turizme Bakış Açıları ve Algıları Üzerine Bir Araştırma”, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 14 (22), 103-112.

Aymankuy, Y.,Aymankuy, Ş., (2013), “Turizm İşletmeciliği Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Sektöründeki İstihdamla İlgili Görüşleri ve Sektördeki Kariyer Beklentileri (Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği)”,*Akademik Bakış Dergisi*, Sayı:35, ss.1-21.

Avcı, N., (2011), “Turizm Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin İş Değerleri: Çeşme Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği”, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, Cilt:22, Sayı:1, ss.7-18.

Bahar O., Kozak M., (2013) Turizm Ekonomisi, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2908 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1865, ISBN 978-975-06-1570-2, Eskişehir.

Baltacı, F.,Üngüren, E., Avsallı, H., Demirel, N. O., (2012), “Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin ve Geleceğe Yönelik Bakış Açılarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma”, *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, Cilt:4 Sayı:1, ss.17-25.

Boyacıoğlu E.Z., “Turizm Ekonomisi Odaklı Eğitimlerin Katılımcıların İlgi ve Bilgi Düzeylerine Etkisinin Odak Grup Görüşmesi İle İncelenmesi” 17. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı, , s.1119-1128, Detay Yayıncılık, Ankara.

Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 32(32), 470-483.

Çavuş, Ş., Kaya, A., (2015), “Turizm Lisans Eğitimi Alan Öğrencilerin Kariyer Planları ve Turizm Sektörüne Yönelik Tutumu”, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt:4, Sayı:5, ss.101-117.

Çimen, H., (2008), “Turizm Lisans Öğrencilerinin Mesleki Yönelimleri: Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği”, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, Cilt:19, Sayı:2, ss.194-202.

Çuhadar, M.,Çetinyürek, İ., (2016), “Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kariyere Yönelik Algıları: Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:8, Sayı:17, ss.51-69.

Çuhadar M. Ünal İ. (2017). Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kırsal Turizm Algıları Üzerine Bir Araştırma, *Uluslararası İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt/Vol.: 3 - Sayı/No.: 2 - Haziran/Jun 2017, S1-16:

Daniel A.D., Costa R.A., Pita M. Costa C. (2017). Tourism Education: What About Entrepreneurial Skills?, *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 30 (2017) 65-72.

Duman T. Tepeci M. Unur K. (2006), “Mersin’de Yükseköğretim ve Orta Öğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Sektörün Çalışma Koşullarını Algılamaları ve Sektörde Çalışma İsteklerinin Karşılaştırmalı Analizi”, *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 17(1), s. 51-69.

Erdem, B., Kayran, F. M., (2013), “Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Araştırma”, *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt:14, Sayı:1, ss.81-106.

Erdinç, B. S., Yılmaz, G., (2012), “Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilere Yönelik Betimleyici bir Araştırma: Turizmi Turist, ve Antalya İle İlgili Görüşleri”, *13. Ulusal Turizm Kongresi, Antalya, 6-9 Aralık*, ss.833-844.

Gezen, T., Köroğlu, Ö., (2014), “Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kariyer Seçimine Etki Eden Kariyer Çapalarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:16, Sayı:2, ss.213-234.

Günay, İ., Akıncı, Z., (2017), “Turizmde Sürdürülebilirlik Açısından Öğrencilerin Sektöre Karşı Tutumlarının Mezuniyet Sonrası Kariyer Planlaması ve Seçimine Etkisi”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:9, Sayı:20, ss.1-19.

Güney D. & Göller V. Çeken H. (2017). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kırsal Turizm Algıları, *Turizm Akademik Dergisi*, 4 (2), 19-27.

Gürkan, Çetin, G., Dönmez, D., Küçükaltan, D., (2010), “Turizm Alanında Eğitim Gören Öğrencilerin Kariyer Hedefleri: Ön Lisans Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”, *11. Ulusal Turizm Kongresi, Kuşadası, 2-5 Aralık*, ss.351-363.

Güzel, T., Akdağ, G., Güler, O., Şener, S., (2014). “Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizmde Kariyer Algılamaları: Çanakkale, Mersin ve Kıbrıs'ta Bir Araştırma”, *Doğu Akdeniz Sempozyumu*, 13 Nisan 2014, ss.176-187.

Hanedar, C. Ünal, T.Kızılaslan, N. (2015), “GOÜ Ziraat Fakültesi Öğrencilerinin Bakış Açısıyla Kırsal Turizm”, *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 32 (2), (86-99).

Hjalager, M.A., (2003), “Global Tourism Careers? Opportunities and Dilemmas Facing Higher Education in Tourism”, *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, Vol:2, No:2, ISSN:1473-8376.

Inui Y.,Wheeler D.,Lankford S. (2006). Rethinking Tourism Education: What Should Schools Teach?, *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, Vol. 5, No.2.,s.25-35.

Işık, C., Tırak, L., Çapan, O., (2017), “TurizmMeslek Lisesi Öğrencilerinin Meslek Seçimlerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi”, *Mesleki Bilimler Dergisi*, 6(1):16-26.

İstanbullu Dinçer F. Akova O.Kaya F. (2013), “Meslek Yüksekokulu Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı Öğrencilerinin Kariyer Planlaması Üzerine Bir Araştırma: İstanbul Üniversitesi ve Gümüşhane Üniversitesi Örneği”, *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırma Dergisi*, 1, ss.42-56.

Kardeş N. , Kındır S. (2017). Sakarya Üniversitesinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kış Turizmine Bakış Açıları: Bir Araştırma, *Journal of Recreation and Tourism Research*, 4 (Special Issue 1), 441-449.

Keleş, Y., (2018), “Neden Turizm Eğitimi? Lisans Düzeyinde Turizm Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma”, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6/4, ss.219-236.

Kozak, A. M., Kızılırmak, İ., (2001), “Türkiye’de Meslek Yüksekokulu Turizm-Otelcilik Programı Öğrencilerinin Turizm Sektörüne Yönelik Tutumlarının Demografik Değişkenlere Göre Değişimi: Anadolu, Akdeniz ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama”, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, ss.9-16.

Kuşluvan S. Kuşluvan Z. (2000), "Perceptions and Attitudes of Undergraduate Tourism Students Towards Working in the Tourism Industry in Turkey", *Tourism Management*, 21(3), s. 251-269.

Kültür ve Turizm Bakanlığı (2018). Turizm İstatistikleri Genel Değerlendirme, Yatırım İşletmeler Genel Müdürlüğü, Ankara.

Lu, Ying, T., Adler, H., (2009), "Career Goals and Expectations of Hospitality and Tourism Students in China", *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 9:63-80.

Maviş, F. , Kozak S. (1992). Meslek Yüksekokullarında Turizm Programı ve Anadolu Üniversitesi Eskişehir Meslek Yüksekokulu Turizm Otelcilik Ders Programı. Turizm Eğitimi Konferansı-Workshop. Yorum Basım Yayın, Ankara, ss.169-172.

Olçay A. (2008). Türk Turizmde Eğitimin Önemi, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2): s.383-390.

Olçay, A., Çelik, Z., (2010), "Turizm ve Otel İşletmeciliği Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Otelcilik Mesleğine İlişkin Algıları", *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2):279-301.

Olçay, A., Düzgün, M., (2016), "Turizm Eğitimi Gören Öğrencilerin Meslek Seçimlerinin Kariyer Çapaları İle Uygunluğunun Değerlendirilmesi", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt:24, No:3, ss.1127-1148.

Okumuş F. & Yağcı Ö. (2005) *Tourism Higher Education in Turkey*, *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 5:1-2, 89-116.

Ongun U., Gövdere B. Çelik T.(2016), Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kırsal Turizme Bakış Açılarının Değerlendirilmesine Yönelik Nitel Bir Araştırma, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt.8 Sayı.17. 2016- Aralık s. 406-423.

Özdemir B. Aktaş A. Altıntaş V. (2005). Turizm ve Otelcilik Eğitimi Görmekte Olan Lisans Düzeyindeki Öğrencilerin Otel İşletmelerinin Yiyecek-İçecek Bölümüne Yönelik Tutumları, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, Cilt 16, Sayı 1, Bahar: 46-58.

Pehlivan R.(2008). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Sektör İle İlgili Tutumlarının Mezuniyet Sonrası Kariyer Seçimine Etkisi, Adnan Menderes Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi.

Pınar İ. (2014). *Tourism Education Universities in Turkey: Comparison of Different Structures and Related Effects on Education Quality*, *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 116 s.5070 – 5074.

Roney, Akış, S., Öztin, P., (2007), “Career Perceptions of Undergraduate Tourism Students: A Case Study in Turkey”, *Journal of Hospitality, Leisure, Sport&Tourism Education*, Vol:6, No:1, ss.4-17.

Solmaz, A. S., Erdoğan, Ç., (2013), “ Turizm Eğitimi Alan Ön Lisans ve Lisans Öğrencilerinin Turizm Endüstrisine Bağlılık Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma”, *14. Ulusal Turizm Kongresi, Kayseri, 5-8 Aralık*, ss.557-573.

Soybalı H, Bayrakyaroğlu E. (2013). Türkiye’de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Kurumların Uygulama Olanaklarının Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, Cilt 24, Sayı 2, Güz: 185 – 199.

Türker N., Uçar M., Ateş M. A. (2016). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Sektörü Algıları: Karabük Üniversitesi Öğrencileri Üzerine bir Araştırma, *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2016, 6 (2), 311-333.

UNWTO, 2018, Tourism Highlights 2018 Edition Madrid,Spain, <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419876>.

Ulama, Ş., Batman, O., Ulama, H., (2015), “Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kariyer Algılamalarına Yönelik Bir Araştırma: Sakarya Üniversitesi Örneği”, *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, Cilt:6, Sayı:12, ss.339-366.

Unur K, Köşker H. (2015). Türkiye’de Turizm Eğitimi ve Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizme Bakış Açıklarına Yönelik Araştırmaların İncelenmesi, *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), s.44-71.

Üzümcü, Polat, T.,Alyakut, Ö., Günsel, A., (2015), “Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Mesleğin Geleceğine İlişkin Bakış Açıkları”,*Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:18, Sayı:33, ss.179-199.

WTO Tourism Towards 2030, UNWTO Tourism Highlights, 2015 Edition.

WTO, <http://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/>, ErişimTarihi: 25.11.2018.

Yaşhoğlu M. M. (2017). “Sosyal Bilimlerde Faktör Analizi ve Geçerlilik: Keşfedici ve Doğrulayıcı Faktör Analizlerinin Kullanılması” *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi* Vol/Cilt: 46, Özel Sayı 2017, 74-85.

Yıldız, B. S., (2013), “Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Sektörde Çalışmaya Yönelik Bakış Açıkları, *14. Ulusal Turizm Kongresi, Kayseri, 5-8 Aralık*, ss.595-614.